

Elsa Brès

Connivência

07.09–03.12.23

NL

La Loge

Kluisstraat 86 – rue de l'Ermitage
B-1050 Brussels

De films en installaties van Elsa Brès focussen op vormen van verzet in de hedendaagse sociaal-natuurlijke landschappen. Haar werk bevindt zich op het kruispunt van research, verhaal en experiment en vertrekt vaak vanuit samenwerking. Het is verankerd in gebieden in 'frictie' is, zoals in de landelijke en bergachtige streek de Cevennen in het zuiden van Frankrijk, waar de kunstenares woont en werkt. *Connivência* in La Loge is haar eerste tentoonstelling in België en brengt werk samen dat ze heeft gemaakt in het kader van een film waarmee ze in 2020 van start ging. De toekomstige langspeelfilm heeft als titel *Les Sanglières* – een neologisme dat de term 'sanglier' [everzwijn] vrouwelijk maakt. De film en de hoofdstukken die eruit voortvloeien zijn gebaseerd op het boszoogdier als een bondgenoot in de antipatriarchale en antikapitalistische strijd. De tentoonstelling is opgevat als een proloog van een filmisch verhaal. Ze rekt de inhoud ervan op door te spelen met de codes van de film en de status van de beelden – van dierendocumentaire over amateurvideo tot kostuumfilm – aan de hand van verschillende presentatievormen. De kunstenares, die een opleiding architectuur volgde en belangstelling heeft voor ethologie, gaat hier aan

de slag met de relaties tussen mensen en niet-mensen om het ontstaan en de persistentie te onderzoeken van systemen voor de toe-eigening van grondgebied en voor controle. In het bos van de Cevennen maakt de fictie die zij en haar medewerkers voorstellen een opening, een ruimte voor speculatie en taal tussen verschillende species, die de blik verschuift en de verbeelding intenser maakt.

Het everzwijn staat centraal in vele verhalen en legenden en belichaamt de ambivalentie van een gevreesde soort die echter wel in trek is door haar kracht. Vele helden in de oudheid, denk maar aan Herakles in zijn twaalf werken, zitten het 'wilde' dier achterna om hun moed te bewijzen. De **illustratie van Lorenz Frølich** (1895) voor een noords gedicht uit de veertiende eeuw illustreert daarentegen de alliantie van de goden met het dier. De godin Freya die het everzwijn Hildisvini berijdt – de avatar van haar beschermeling Ottar – zoekt de reuzin Hyndla op om haar ervan te overtuigen om het verhaal van haar voorouders aan Ottar door te geven. Ondanks het enthousiasme voor het everzwijn in de mythologie leidde een combinatie van factoren die verband houden met de moderne tijden – zoals de voortdurend toenemende demografische populatie – er evenwel toe dat het dier met gevaar wordt geassocieerd. Het wordt bekeken als wild, een 'schadelijk' dier en een invasieve soort en het is de oorzaak geworden van schade in de landbouw en in de steden omdat het zich op afgebakende gebieden waagt. Op een verticaal scherm laat een Instagram-flux die de kunstenaar creëerde beelden voorbijtrekken van het dier dat vastzit buiten zijn natuurlijke omgeving, en die beelden zijn tegelijkertijd grappig en tragisch. Ze verwijzen naar de overvloed van clichés en misverstanden rond zijn voorstelling als 'wild dier', iets wat door de media wordt aangewakkerd. De verwarring met zijn neefje het tamme varken herinnert er ons ook aan dat deze biologische constructie zowel cultureel als politiek is.

Een **digitale kaart** in de ingang verplaatst – als een weerspiegeling van de historische en internationale context rond het everzwijn – aan de hand van trage en gekleurde bewegingen *Connivência* naar het specifieke gebied de Cevennen, 'een [berg]streek die niet als de andere is'. De kaart is gemaakt met nieuwe cartografische technologieën (GIS, geografisch informatiesysteem) in samenwerking met de geograaf Gherardo Chirici en ze determineert de bewoonbare zones voor de soort. Het berekeningsinstrument is ontwikkeld vanuit het standpunt van het dier en volgens de variabelen van de omgeving, zoals de afstand tot de bebouwde omgeving en de waterpunten. Het kruist gegevens die pixels voortbrengen die de ruimten aangeven die gunstig zijn voor de evolutie van het everzwijn. Door geografie, technologie en kunst met elkaar te kruisen biedt Elsa Brès een ander begrip aan van het bos en de bosbewo(o)n(st)ers.

1. 'Het bos, hier in de Cevennen, is in die zin paradoxaal omdat het geen gebied van 'ongerepte natuur' is, maar veeleer het gevolg van een verwilderingsproces waarin we niet goed meer weten wie, dieren, planten of mensen, een zekere aanspraak kunnen maken op die plaatsen', zo staat in Jean-Baptiste Vidalou, *Etre forêts*, 2017, Zones, p.39

Deze interface laat de zoektocht naar een gemeenschappelijke taal zien en de mogelijkheden om in harmonie samen te leven. In de tentoonstelling en voor de personages van de film die we daarna ontdekken is de kaart ook de tool waarmee de fictie van *Sanglières* wordt geschreven. Ze is nuttig voor de opsporingsacties die we in de ruimte van de volgende zaal zien, en ook in het werk op de tweede verdieping.

Op een van de **muren van de tempel** zien we op monitors van infrarood bewakingscamera's onbeweeglijke close-upbeelden in zwart-wit van de dieren, hun ogen lijken te glanzen in de duisternis. In een ruimte tussen het bos en de bouwwerf- of handelszones herinneren de beelden eraan dat de everzwijnen vaak actief zijn in het halfduister of 's nachts, waardoor we hen vaak enkel toevallig ontmoeten, als ze buiten de zones van hun habitat worden gedreven. De gevangenschap neemt een andere wending als een van de camera's plots wordt opgeslokt door een van hen. Het dier dat zijn neus ophaalt voor het controleobject vernietigt het idee van privé-eigendom dat door de camera wordt gesymboliseerd. De synchronisatie met de beelden die op de centrale vitrage worden geprojecteerd neemt ons op een subjectieve manier mee op een tocht vanuit het gezichtspunt van het dier ('sangliercentrisme' [everzwijncentrisme]) dat slecht kleuren onderscheidt en enkel van dichtbij ziet. Het ruwe geluid mixt gezucht en gebrul, wat voor een verwarrende nabijheid zorgt tussen de groep wandela(a)r(st)ers, de bezoek(st)ers en het dier.

De **installatie op de tweede verdieping** vormt een tweeluik dat een tijdelijke band weeft tussen de boerenopstanden, de toe-eigening van de gemene gronden en de moderne interspecies-alliantie die privé-eigendom bestrijden. In een nabije en niet bepaalde toekomst beslist een groep om een verbond te sluiten met de everzwijnen om een opstand te organiseren. Het slagwerk van het muzikale thema dat werd gecomponeerd door Méryll Ampe geeft de actie een epische maar altijd sensuele dimensie. De parallele sequentie speelt zich af in de zestiende eeuw, in een verleden dat resoneert met de huidige politieke en ecologische strijd. In dit deel, dat in 16mm is opgenomen, bedenkt Elsa Brès een coalitie tussen twee personages die uit het noordoosten van Europa komen na de mislukking van de Bundschuh-opstand (de Duitse boerenoorlog die begon in 1524) en landbouw(st)ers die een opstand in de Cevennen voorbereiden. Ze lezen een Occitaanse versie van de 12 Artikelen, een tekst waarvan de originele versie – hier vrij vertaald – zou zijn ondersteund door Thomas Müntzer (1490-1525), een politicus en prediker die meewerkte aan de opstand tegen het omheinen en het privégebruik van grond. Door de afsluiting van de percelen en het verhinderen van de open exploitatie leidde het einde van de gemene gronden tot een verarming en tot een marginalisatie van de vooral vrouwelijke arbeid, zo zegt Silvia Federici in *Caliban et la Sorcière*.

In de **driehoekige ruimte op de eerste verdieping** zijn affiches te zien die samen met het Brusselse grafische ontwerp bureau Villa Hermosa zijn gemaakt, met daarop de 12 Artikelen in het Occitaans. Door het ontwerp van de letters in het lettertype Akzidentée, met een stempelaar-effect dat op

verzamelingen van boerenpamfletten is geïnspireerd, blijft de scherpte van de vertaling van de tekst bewaard; de kunstenaar vermoedt dat die omzwervingen maakte langs verschillende talen en gebieden van Duitsland tot de Cevennen.

Vanuit het genderprisma bekeken overstijgen Les Sanglières de generatie- en historische kloven van het kapitalisme om zo op een andere manier over de interdependentie van vaak verzwegen of vergeten verhalen van minderheden te denken. De titel zelf, 'connivência' – Occitaans voor samenspanning – interpelleert ons over de stilzwijgende overeenkomst en de herkenningstekens (in het landschap door de sporen van stappen of verschroeiing, op de lichamen door tatoeages) die aan de oorsprong liggen van het nieuwe alfabet dat de community van de Sanglières verbindt. In de vallei waar de kunstenaar woont en in samenwerking met alle niet-professionele acteurs/actrices van de film heeft hun taal, als een oriëntatie- en organisatiegids, beetje bij beetje de realiteit doordrongen en kleurt ze de toekomst met een opstand die eraan zit te komen.

'Ze zeggen dat ze geleerd hebben om op hun eigen krachten te vertrouwen. Ze zeggen dat ze weten dat ze er samen toe doen. Ze zeggen dat zij die een nieuwe taal eisen eerst geweld aanleren. Ze zeggen dat zij die de wereld willen veranderen zich eerst en vooral meester maken van de wapens. Ze zeggen dat ze vanaf nul vertrekken. Ze zeggen dat het een nieuwe wereld is die begint.'

- *Vrouwenguerilla*, Monique Wittig

Elsa Brès Elsa Brès werd geboren in 1985 en woont in Bréau in de Cevennen. Ze studeerde af aan Le Fresnoy – nationale studio voor hedendaagse kunst – in 2017 en aan de architectuurschool van Parijs-Belleville in 2012 – waar ze les gaf in architectuur- en landschapstheorie. Enkele van haar recente tentoonstellingen en filmvertoningen: Salon de Montrouge (2022), FID Marseille (2020, 2016), transmediale (2022, 2021), Vdrome (2022), Cincinnati Contemporary art center (2022), MO.CO Panacée (2021), Manifesta 13 (2021), CRAC Occitanie (2020), LOOP Barcelona (2017), Palais de Tokyo (2017), Tënk (2021), Hong-Kong University (2021), Haus der Kulturen der Welt Anthropocene curriculum (2019). Haar films worden geproduceerd bij de productiecollectieven Elinka films en Parkadia films.

De tentoonstelling wordt gerealiseerd in samenwerking met de Fondation d'entreprise Pernod Ricard en geniet steun van het Centre National des Arts Plastiques (CNAP).

WERKEN

Ingang

Connivência (kaarten), 2023

HD videoloop, scherm, aluminiumstructuur

4'57minuten

In samenwerking met Gherardo Chirici en Noir Métal

Temple

Connivência, 2023

HD-projectie op voile, 8 schermen, quadri sound

13'30 minuten

Driehoek

Connivência (feed), 2023.

Found Footage videoloop

10'20 minuten

Den Ældre Eddas Gudesange, 1895

Auteur: Karl Gjellerup,

Illustraties: Lorenz Frølich

Uitgegeven door Kopenhagen: P.G. Philipsens

1ste verdieping

Connivência (Artikelen), 2023

8 prints op Cycles papier, lettertype Akzidenté

84x59cm

Met medewerking van La Villa Hermosa (Raphaëlle Lasausse) en Antoine Gelgon

2de verdieping

Connivência, 2023

2 gesynchroniseerde HD-videoloops met stereogeluiden

10'22 minutes

Film credits

Met: Abel, Amandine, Annie, Cathy, Diane, Dayan, Deborah, Chloé, Elsa, Éole, Eva, Gaëlle, Judith, Petit, Silviana.

Beelden : Sarah Blum (met assistentie van Hélios Fortin), Elsa Brès, Victor Zebo (met assistentie van Iris Ibanez and Flora Dezotti Caroul).

Eerste assistentes regisseuse : Gaëlle Boucand, Charlotte Buonomo.

Script: Gaëlle Boucand

Geluidsopname : Eric Auréan, Elsa Brès, Valentine Gelin.

Hoofd 16de-eeuwse kostuums : Christiane Vervandier

Rekwisiteur en vuurwerkmaker : Jean-Dominique Scheer.

Editing : Elsa Brès, Gaëlle Boucand, Théophile Gay-Mazas.

Geluidsediting en -mix : Maxence Ciekawy

Originele muziek : Méryll Ampe

VFX : Philippe Cuxac

Kleurgradaties: Thibault Solinhac

Productieleiding: Charlotte Buonomo, Elsa Brès - Elinka films

Vertaling Occitaan : Clément Chauvet

Alle werken: met dank aan de kunstenaars

PUBLIEK PROGRAMMA

Dagen van de architectuur: Heritage Days

16-17.09.23, 10:00-13:00

La Loge neemt deel aan de 35ste editie van de Heritage Days. La Loge is een vroegere vrijmetselaarstempel die in de jaren 1930 werd opgetrokken en het is een bijzonder modernistisch gebouw waar de sporen van het verleden bewaard zijn gebleven.

U kunt de geschiedenis van het gebouw ontdekken via rondleidingen in het Nederlands, Frans en Engels.

Praktische informatie

FR: 10:00; NL: 11:00; EN: 12:00

Duur: 45 minuten

Na reservatie op de website van urban.brussels

Online event : Vertoning van *Sweat* (2020) en *Love Canal* (2017) van Elsa Brès

25.09-01.10.23

Ter gelegenheid van de eerste presentatie van het werk van Elsa Brès in België bieden we de mogelijkheid om nog twee andere films van haar te ontdekken, die van 25 september tot 1 oktober gratis beschikbaar zijn op ons onlineplatform.

Sweat, 2020, 30 minutes

De eerste pogingen om de Mississippi-delta in kaart te brengen gaan terug tot het begin van de achttiende eeuw. Sindsdien werd de delta voortdurend veranderd voor exploitatie. *Sweat* navigeert tussen tijden en ruimten en dompelt ons geleidelijk onder tussen de lijnen op de kaarten in het weerspannige en fluctuerende deel van dit grondgebied, door levende wezens die het bevolken – menselijk en meer dan menselijk – te volgen op weg naar een ander verhaal.

Love Canal, 2017, 18 minuten

300 miljoen jaar geleden was het noorden van Frankrijk een moeras. 140 jaar geleden werd er een kanaal gegraven dat nooit met water werd gevuld. Op een dag besluiten zwervers om een onzichtbare rivier af te dalen en onderweg verzamelen ze het afval van een wereld om er een andere te beginnen.

Praktische informatie

Gratis toegang

Link: <https://www.la-loge.be/en/broadcasts>

Satellietevent: Elsa Brès in CINEMATEK

14.10.23, 17:00

Elsa Brès neemt deel aan een rondetafelgesprek over het werk van de pionierster van de Franse documentaire, Catherine Pozzo di Borgo, bij CINEMATEK in Brussel.

Catherine Pozzo di Borgo (1944-2022) heeft een reeks films gemaakt waarin ze de impact van milieu- en sociale kwesties op de werkplek onderzoekt. In dit gesprek met Michelle Gales (filmregisseuse), Nora Räthzel (professor sociologie), Stephen Bouquin (socioloog), Donald Nicholson-Smith (vertaler) en Phil Cohen (cultuurtheoreticus) zal het oeuvre van Pozzo di Borgo worden vergeleken met hedendaags werk zoals dat van Elsa Brès.

Praktische informatie

Event extra muros, bij CINEMATEK

In het Frans met enkele tussenkomsten in het Engels

Meer details op de website cinematek.be

Museum Night Fever met ugne&maria

21.10.23, 20:00-00:00

Sound performance

For Museum Night Fever, the duo ugne&maria imagine a sonic immersion in the exhibition by Elsa Brès.

Biografie

ugne&maria is het duo-project voor elektroakoestische muziek van Ugnė Vyliadaitė en Marija Rasa Kudabaitė. Hun muzikale output begon in 2016 met een livedebuut in Brussel en werd gevolgd door diverse experimenten met viool, synthesizers, samplingtechnieken en stem. Hun muziek bestaat uit een mozaïek van samples en zorgvuldig getriggerde veldopnamen. Verfijnd en rustgevend maar zeker niet ambient, want ambient trekt zich wat terug op de achtergrond en het geluid van de muziek van ugne&maria klinkt altijd dicht op de huid. Hun muziek werd uitgebracht bij de labels Interior Insula, Gems Under The Horizon, Rocket Recordings en Futura Resistenza labels.

More than meets the human eye door Kyveli Mavrokordoplou

25.10.23, 18:30

Lezing

In 1911 stelde Franz Marc de gedurfde vraag: hoe ziet een paard de wereld? Meer dan een eeuw later weerklinkt zijn vraag ver voorbij de archiefstukken van het modernisme. Sinds kort worden paarden, everzwijnen, vossen en andere wezens in de media en kunst afgeschilderd als ongewenste zwerfdieren: ze gluren in vuilnisbakken, plunderen verlaten huizen, dwalen rond in verboden zones. Waar liggen de grenzen van dergelijke

zoektochten? Waar is de blik van het dier in die beelden, als hij al aanwezig is? En is het zelfs mogelijk om hen te bevatten zonder hen te objectiveren of vermensenlijken? De 'sanglières' van Elsa Brès geven voldoende ruimte om die actuele vragen in kaart te brengen.

In deze lezing bouwt Kyveli Mavrokordopoulou voort op een binnenkort te verschijnen essay over les 'sanglières,' toxische gebieden, illusies van zuiverheid en manieren om de menselijke blik te verstoren.

Biografie

Kyveli Mavrokordopoulou is kunsthistorica in moderne en hedendaagse kunst, gespecialiseerd in de relaties tussen kunst en wetenschap, vooral in de context van kernenergie. Ze behaalde een proefschrift aan de École des Hautes Études en Sciences Sociales, Parijs, (2021) als beursstudente van de Fondation Onassis. Haar huidige onderzoek gaat over de visuele cultuur van de mijnontginning, vooral over het winnen van uranium. In 2022 ontwierp ze de projectie-tentoonstelling *Notes pour Les Sanglières* van Elsa Brès voor State of Concept, Athene. Vandaag werkt ze rond *...that creeps from the earth*, een groepstentoonstelling bij TAVROS, Athene (januari 2024) en is ze wetenschappelijk raadgeefster voor een tentoonstelling over het atoomtijdperk in het Musée d'Art Moderne in Parijs (herfst 2024). Ze is postdoctoraal onderzoekster, gefinancierd door de Nationale Onderzoeksraad aan de Vrije Universiteit Amsterdam, waar ze lesgeeft.

Praktische informatie

Taal: Engels

Gratis toegang, na reservatie

www.la-loge.be

Sabir en Les Sanglières

10.11.23, 20:00

Lezingavond

La Loge geeft carte blanche aan het feministische collectief Sabir voor een avond met leesperformances rond Sanglières en de actrices ervan.

Biografie

Sabir is een hedendaags literair tijdschrift en een collectief van vier schrijfsters die actief zijn in diverse artistieke domeinen. Het tijdschrift is multidisciplinair maar radicaal tekstueel en het verenigt poëzie, theater, nieuwsberichten, essays, teksten van kunstenaars en experimentele vormen. Parallel daarmee organiseert het collectief regelmatig 'Sabir La Nuit', avonden waarop schrijfsters en schrijvers worden uitgenodigd om leesperformances te geven.

Praktische informatie

Gratis toegang na reservatie

Taal: French

Through the Eyes: Sofia Dati

16.11.23,18:30

Subjectieve rondleiding in de tentoonstelling met curatrice Sofia Dati.

Biografie

Sofia Dati is programmatrice visuele en audiovisuele kunsten in de Beursschouwburg in Brussel, waar ze curatrice was van tentoonstellingen van Ève Gabriel Chabanon, Sina Hensel, Hoda Siahtiri en het collectief Black(s) to the Futur evenals van filmprogramma's met onder andere Maxime Jean-Baptiste, Stéphane Gérard, Eden Tinto Collins, Filipa César en Onyeka Igwe. Van 2019-2021 maakte ze deel uit van het curatorenteam van WIELS in Brussel. Sofia studeerde literatuur aan La Sorbonne Nouvelle Paris 3, culturele studies aan de KU Leuven en ze volgde de curatorenopleiding aan de Accademia delle Belle Arti in Rome. Ze schreef voor magazines als Po&Sie, Arshake en Conceptual Fine Arts.

Praktische informatie

Gratis toegang

Taal: Engels

Finissage met Liew Niyomkarn

01.12.23, 20:00

Musiek performance

Biografie

Liew Niyomkarn is een geluidskunstenares en muzikante met een achtergrond in de experimentele geluidspraktijk en performance. In haar werk onderzoekt ze echo's en aangehouden geluiden verkregen door akoestische instrumenten en Supercollider, een programmeertaal die wordt gebruikt om gevarieerde tuningsystemen te creëren. Ze integreert veldopnamen om de essentie van de tijd en de dagelijkse routines te vatten en dompelt zich onder in de geluiden van de wildernis, archiefopnamen en de cultuur van ambient music. Die elementen worden versmolten met haar geluidspalet en de intrinsieke eigenschappen van geluid, zoals ruimtelijke kenmerken, feedback loops en de manipulatie van verlengde decays en harmonieën. Ze stelt haar werk voor via live performances en geluidsinstallaties.

Praktische informatie

Tickets: 8/5euro

Deuren geopend om 19:30

Dankwoord

Connivència zou niet mogelijk zijn geweest zonder de nauwe samenwerking met Elsa Brès.

De tentoonstelling wordt georganiseerd in samenwerking met de Fondation d'entreprise Pernod Ricard; met dank aan directrice Antonia Scintilla, Franck Balland en Inés Huergo. *Connivència* geniet steun van het Centre National des Arts Plastiques (CNAP); met dank aan directrice Béatrice Salmon, Marc Vaudey en Estelle Kesztenbaum. La Loge dankt ook Guillaume Désanges en Coline Davenne van Work Method, de curatoren van de editie van 2022 van Salon de Montrouge, waar zij een begeleidingsprogramma hebben geïntroduceerd die aan de basis ligt van de samenwerking tussen Wim Waelput en Elsa Brès.

Connivència werd mogelijk gemaakt dankzij de professionaliteit en toewijding van Arthur Jules, Léonor Gomez en de technische ondersteuning van Ludo Engels.

Elsa Brès wenst de volgende personen en organisaties te bedanken: Les Sanglières, Gaëlle Boucand, Victor Vaysse, Deborah Levy, Elise Florenty, transmediale, MO.CO Panacée, Mécènes du Sud Montpellier-Sète, CAC Chanot, CNC-DICRÉAM, CNAP, DRAC Occitanie.

De tentoonstelling wordt gesteund door het brussels-hoofdstedelijk gewest. en COCOF.

The vernissage wordt gesteund door Lillet.

Het team van La Loge

Directeur & curator: Wim Waelput

Communicatie & Curator van publieke programma's: Antoinette Jattiot

Stagiair: Thibaud Leplat

Visuele identiteit: Antoine Begon, Boy Vereecken

Productie: Arthur Jules, Léonor Gomez

Audio & vidéo: Ludo Engels

Photographie: Lola Pertsowsky

Tentoonstelling video : Anais Chabeur

Vertalingen en proeflezingen: BLURBS, Martine Wezenbeek, Marianne Doyen

First Sight ambassador: Johan Larsen

Volunteers: Ina Ciumakova, Marie-lou Laforest, Shankar Lestrehan, Lila Poimboeuf-Mahieu, Sepehr Sharifzadeh.

Openingstijden

Donderdag tot Zondag

13:00 - 18:00

Vrije toegang.

Bezoek onze website voor meer informatie over ons programma en onze evenementen

www.la-loge.be

La Loge is een vereniging zonder winstoogmerk. La Loge wordt gesteund door de Vlaamse Overheid, de Franse gemeenschap (FWB), de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en First Sight, een gemeenschap van geëngageerde individuen en organisaties. De Lodge wordt ook gesteund door de gemeente Elsene. La Loge krijgt extra steun van de gemeente Elsene, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, COCOF, en de nationale loterij.

La Loge is lid van 50° NORD-3° EST en Brussels Museums. .

La Loge

rue de l'Ermitage 86

1050 Bruxelles

+32(0)2 644 42 48

info@la-loge.be

www.la-loge.be

